

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
utca 37. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Felolós szerkesztő: Dr. TERES SÁMUEL.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromszámos petsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Ünnep után.

Városunk és megyénk közönsége a tanít-
zetekkel együtt minden évben megszenteli a sza-
badság felvirradásának fordulóját s e napot méltó
ünneppé avatja.

Az intenzív érdeklődés és a hazafias lelke-
sedés az idén is kifejezésre jutott s a főgymna-
sium ifjúsága, az áll. elemi iskola, a kaszinó, a
polgári olvasókör, a tamásfalvi Petőfi-egylet szép
ünnepeken, nagy közönség érdeklődése mellett
méltatta a nap kiváló jelentőségét.

A városunkban lefolyt hazafias ünnepélyek-
ről következőkben számolunk be:

Az állami elemi iskolák növendékei a tani-
tói kar vezetése alatt reggel 9 órakor vonultak át nem-
zeti színű lobogóval a polgári olvasókörbe, hol a nagy
teremben folyt le a szép ünnepély. A növendékek haza-
fias dalokat énekeltek és szavaltak, *Fekete Mihály* tanító
pedig felolvasást tartott.

Dél előtt 11 órakor volt a **polgári leányiskola**
szépen sikerült ünnepélye díszes közönség jelenléte mel-
lett az iskola helyiségében. Itt *Ratkó Margit* tanitónő
tartott szép felolvasása, *Altstädter* Erzsébet, *Brauner*
Lenke, *Lukács Margit* és *Fülep Margit* csinos szavallatai,
a *Litkey* Emília és *Kohuth Mária* szép szülő éne-
keivel élénkített iskolai énekkar sikerült szereplése ké-
pezte az ünnepély programját, melyen lelkes és meg-
érdemelt ovációban részesítették *Matolcsy Pált* az ének-
kar kitűnő betanításáért.

A főgymnasium ifjúsága is szokott módon ün-
nepelt az idén is s a tornacsarnok szűknek bizonyult az
érdeklődő nagy közönség befogadására. A Széchenyi-kert-
nél gyülekezett az ifjúság s zeneszóval vonult be a váro-
sra keresztül a tornacsarnokba, hol dr. *Veres Samu*
elnök e szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt:

„Minden mulandó! Az idő, az emberek, törvény és
szokások változás alá vannak vetve. Csak egy örök és
változhatatlan: az igazság! Az igazság, melyet oly so-
kan keresnek s oly kevesen találnak meg — s talán
épen az okozza azt, hogy némelyek azt hiszik, hogy
igazság nincsen is. Pedig ez istentagadás. Mert az igaz-
ság magának az örökkévaló Istennek megnyilatkozása.
A természet annak örök rendjében, hogy a tél dermesztő
fagyát feloldja a tavaszi szellő enyhe fuvalma s a le-
tarolt mezőket újra virággal ékesíti föl, — a kis madár
vidám dalában épen úgy, mint az emberi szív őszinte
fájdalmában, a honti lelkesedésében maga az isten nyi-
latkozik meg. Tetteinkben, ha azok közjóra irányulnak,
érzelmeinkben, ha nemes csirából fakadnak, gondolata-
inkban, ha szülőanyjok az ész: az örökkévaló Isten
képe ragyog — és ez maga az igazság.

És úgy tetszik nekem, hogy a hazafias mámorban
uszó arcokból is az a fény sugárzik ki, mely csupán
az érzelmei őszinte igazságának lehet sajátja, úgy tet-
szik, mintha az Isten lelkeinek lehellelte őltene élő alakot
abban a lelkesedésben, mely e szent falak között ma is-
mételve felgyúlt, mert földi emberek, földi törvények
hiába veszik körül lelkünket a közönyösség hideg takaró-
jával: mint minden évben: ez uttal is itt a lelki tava-
sz s mint a virágnak megtiltani nem lehet, úgy e
lehelletre a mi szívünkben is ki kell nyitania érzelme-
ink legszebb virágának: a szabadságnak.

Énnek a lelki tavasznak első hajnala a mai nap,
melyet ifjúságunk elődeitől örökölt lelkesedéssel ül meg.
Közel két évtizede annak, hogy a gondviselés reám
bizta azt a nemes feladatot, hogy ifjúságunk lelki vilá-
gában kertészkedjem s e drága kert legszebb zsengeit
koszoruba fűzve, azzal a honszeretett oltárát felékesítem.

Azonban minden mulandó . . . vége van ezuttal
az én kertészkedésemnek is, mert az idők könyörtelenül
letipornak mindent, de mint a kilépő nemzedékek hely-
ébe ujak fognak állani, úgy a régi kertészeket is ujak
váltják fel s míg a márciusi tavasz évről-évre új virá-
got fakaszt: azok az igazságok is, melyek e tavasz le-
helletéből nyertek életet, mindig újra megszületnek és
meg nem fogyatkozó fényvel fognak ragyogni a minde-
neket megörlő idők felett!

En hiszem azt, hogy még sok szép és magasztos
eszme rejtőzik az idők méhében, melyek az emberiség
lelkében még csak ezental fognak megszületni; de azt
is hiszem, hogy azok, a melyek már megszülettek:
örök életűek.

E hitem jogosít fel arra a feltevésre, hogy márc-
zius 15-én nem csupán nemzeti dicsőségünk, legnagyobb

momentumát ünnepeljük, hanem azt a legfenségebb
ideált, mely minden szabad nemzet lelkében él s a szol-
gaságban élő népek vágyainak netovábbját képezi.

Ez ideál: az egyéni és közszabadság a legteljesebb
és legtágabb, de mindenképen legeszményibb értelemben.

Es midőn — ily alkalommal talán utolszor — há-
lás köszönetet mondok a m. t. közönségnek azon jósa-
gáért, hogy hazafias érzelmeink mai megnyilatkozásá-
nak tanuja kíván lenni: önképzőkörünk mai ünnepélyét
megnyitottnak nyilvánítom.

Szünni nem akaró, lelkes éljenzés kísérte a beszé-
det, majd *Tarpai Lajos*, *Erdélyi Gyula* és *Horkay La-
jos* sikerült szavallata s *Pósa Béla* nagy tetszést aratott
felolvasása következett s a főgymnasiumi dal- és zenekar
is sok tapsot kapott.

Végül dr. *Veres Samu* következő jelentéssel zárta
be az ünnepélyt s kiosztotta a jutalmakat:

„Mielőtt jelentést tennék a márcziusi pályázatok
eredményéről, tanári karunk hálás köszönetét tolmácsolom
a Gömör-megyeyei magyar közművelődési egyesületnek
évi szokásos 60 koronás adományáért, továbbá a polgári
olvasókör választmányának, *Bazilidesz János* urnak 20—20
koronás pályadíjajukért, melyekkel úgy a közművelődés,
mint a hazafias oltárán nemes áldozatokat hoznak.

Ez adományokhoz csatlakoznak különféle alapítvá-
nyok, melyeknek kamatai szintén a mai ünnepélyes al-
kalommal osztatnak ki. Ilyenek a *Bodor Dezső* és *Szabó*
Erzsike emlékére tett alapítványok, továbbá a *Baksay*
István és neje *Süteo Terez* által aranylakodalmuk alkalmá-
val* tett alapítvány kamatai, melyekhez csatlakozik
újabbon *Soós Ferencz* építész és neje *Gyulai Hermin* 40
koronás adománya, mint egy teendő alapítvány kamata,
melyet tavaly elhunyt egyetlen fiók *Soós Jenő* (*Ferencz*)
emlékére szándékoznak tenni oly czéliből, hogy e kama-
tok minden évben 3 hatodik osztályba járó tanuló között
osztassanak szét a márczius 15-iki hazafias ünnepély al-
kalmával. Tanári karunk e nagylelkű tényben nem
csupán a szülői szeretet legnemesebb megnyilatkozását
látja, hanem a nevelés szent ügye iránt való áldozat-
készséget is s midőn az igaz szülői érzelmei előtt mé-
lyen megilletődik, az áldozatkészségért általam köszö-
netét és háliját tolmácsolja.

A fentebbi adományok és alapítványok a tanári
kar által következőleg osztattak szét:

1. A Közművelődési egyesület adományából 20 koronát nyert *Keresztyén István VIII. o. t.*, *Petőfi* jellemrajza című tanulmányával.

2. Ugyanannak adományából 10 koronát *Kolbenhayer Zoltán VII. o. t.*, *Kossuth* jellemrajzával.

3. A polgári olvasókörtől 20 koronát *Pósa Béla VII. o. t.*, *Petőfi* jellemképe című dolgozatával.

4. *Bazilidesz János* adományából 20 koronát *Joó Miklós*, „*Parhuzam a magyar és francia forradalom között*” című dolgozatáért.

5. A *Szabó Erzsike* emlékére tett alapítvány kamatát 9 koronát, *Seres József VIII. o. t.* *Tompáról* irt tanulmányával.

6. A *Bodor Dezső* emlékére tett alapítvány kama-
tát *Pósa Béla* nyerte viszonylag legjobb elégiájával.

Pályaműveikért dicséretet nyertek: *Pósa Béla* és *Kerekes Béla*, *Dorka László* és *Páll Gyula*.

7. A Közművelődési egyesülettől 10—10 koronát nyertek szavallataikért: *Erdélyi Gyula*, *Tarpai N. Lajos* és *Horkay Lajos*.

Dicséretet nyertek: *Keresztyén István*, *Ablonczy László*, *Joó Miklós*, *Papp Ferencz* és *Kohn Géza*.

8. A tamásfalvi „*Petőfi Egyesület*” által önképzőkörünk tagjai között hirdetett pályázat nyertese (10 kor.). *Joó Miklós VIII. o. t.*, ki a mai ünnepnapon pályanyertes művét Tamásfalán fogja felolvasni.

9. A *Baksai István*—*Süteo Terez*-féle alapítvány tanárfiúk részére lévén téve (44 kor.), ez uttal *Veres Loránt I. oszt.* tanulónak ítéltetett.

10. A *Soós Ferencz*—*Gyulai Hermin* adományából: *Hubay Mihály* 20 kor., *Huszt Ferencz* 10 kor. és *Ladányi László* 10 koronát nyertek.

A kaszinóban.

Márczius idusát a rimaszombati kaszinó is meg-
ünnepelte a hagyományos, hazafias lelkesedéssel. A szé-
pen terített hosszú asztalsorok mellett helyet foglalt tár-
sadalunk előkelősége majdnem teljes számban.

Az ünnepi szónok *Molnár József* volt. Meg-
vagyunk szokva a *Molnár József* beszédeinél a klasszicitás-
hoz, a tömörségben, a hazafias szellemnek a legmagasabb
állami bölcsességgel való egybekapcsolásához és azért
most is természetesnek találtuk azt a nagy hatást, azt a
zúgó éljenzést, a mely a beszédet követte.

A remek beszéd így hangzott:

Tisztelt Uram!

Márczius 15. a hozzáfűződő világújító nagy ese-
ményekkel, az időnek olyan forduló pontja, melyen át-
haladni komoly gondolatok s mult és jövőbe pillantás
nélkül alig lehet.

A történelem, a szeretet jegyében két nagy ünne-
pet örökölt meg.

A betlehemi csillagos éjszaka az első, melyen a
szereket örök törvényének megalkotója: a Megváltó szü-
letett. 1848 márczius 15-én a második, midőn majdnem
két ezredévi pihenés után az egyenlőség, szabadság, test-
vériség lelkes hirdetésében a szeretet törvénye feltá-
madott.

Mind a két ünnep örök életre van hivatva.

A Megváltó születésének titokteljes éjszakája s az
arra való visszaemlékezés kiapadhatatlan forrása a jónak,
az igaz örömeinek mindaddig, míg ember él a földön.

De hatásában ilyen 1848 márczius 15-ike, a keleti
bölcséket vezérlő csillag nem fogyott meg, de fényesebb
lett e napon, három lett belőle, a három nagy eszme,
melyet e nap termett, hármassal világító örök fénynek lát-
szik, de csak látszik többnek, egy az voltaképpen, a fele-
baráti szeretet igaz megtestesülésében ott van mind a
három.

Magaslaton áll az, ki 1848. márczius 15. emlékét
méltóképpen akarja idézni.

Nagy események összehatása alkotja a magaslatot,
melynek a multa visszanező oldalán évezredek története
van írva, a jövőbe néző üres homlokzatán pedig titok-
teljes események boronganak.

Nem kívánok elmúlt dolgok felett hosszasan időzni,
bár hálás vállalkozás, szívesen ismerem el, csillogó, ha-
tásos képeket eleveníteni fel a multból s azokkal elra-
gadni szívet-lelket egyaránt s vinni kitörő, nagy lelkesé-
désbe; azonban úgy gondolom, hogy méltóbb a mai ün-
nephez az, ha márczius 15-én nemesak jogos, de köteles
őszinteséggel, a jelenről szólók s a jövőbe vetek egy
rövid pillantást, korlátolt tudással, de igaz — jó szívvel.

Évezredek történetének gyors átgondolása azt a
nagy tanúságot hozza nekem, hogy az emberi tevékeny-
ség számára nem elég a keretet kijelölni, hogy az óhaj-
tott eredmény a boldogulás és előhaladás, nem ettől;
nem társadalmi és politikai berendezkedésünk alakjától,
de mindnyájunk egyéni értékétől függ.

Sajnos, ma az alak, a külső berendezkedés sulya
uralkodik a lényeg, az igazság felett.

A legtöbb politikus azt hiszi, hogy saját pártjának
keretén kívül mindenki rossz hazafi.

Nagyon sok pap úgy gondolja, hogy a meny-
országához csak az ő telekezete nyerhet kulcsot.

Vagyon előny, kiváltság, kitüntetések birtokosai
észre nem veszik az alattuk állóknak gondolt emberiségét,
sajnálkozva kell beismernünk, hogy még nem jött meg
az az ország, melyért naponként imádkozunk, nem a
forma, nem a keret, de az azt betöltő lényeg a fő, ezen
nagy igazságot tanítja az emberiség két nagy szeretet
ünnepe is.

Tökéletesebb keretet minden jónak sikeres munká-
lásához ember ki nem gondolt s nem alkotott soha a
szereket törvényénél, nagyobb világosságot a világra nem
árasztott semmi, ennek sugara az anyaföld közepéből
látszottak előtörni és a mint hirdették, sőtédeni kezdett,
az igazság apostolait legyilkolták, a szeretet nevében né-
peket fojtottak vérbe és az emberek megtagadták egy-
másban az Isten képét viselő testvért, kiváltságok várába
zárkóztak el s a kint maradtokait sőt szolgáltságban,
nyomorúságban éltek, verejtékük nyomán, a hulló vérük-
kel megtermékenyített föld sem adott nekik egyebet az
irgalom morzsáinál; — a szeretet törvénye élt, létezett,
de embermilliók úgy voltak, vele mint az éhen halni
készülő a kincseket érő nyers arannyal, nem tudták an-
nak hasznát venni.

Azután végig lengett az ismert világon a márcziusi
szabad szellő, suhogása trónokot tört össze, kiváltságokat
döntött halomra, remény-sugárt, világosságot, szabadulást
vitt sőtét börtönökbe, feltámadt a Krisztus törvénye, az
egyenlőség, szabadság, testvériség nevében milliók ölelték
egymást túlradott szívvel, hirdetve lett égnei és föld-
nek, hogy megjött az üdvösség, most már boldog lesz
minden ember, a márczius 15. jelégét alatt igazittatik ki
minden társadalmi és politikai szervezet.

Nem vált be ez a keret sem.

A lelkesedés öröme el sem csendesült még, s
vérfagyasztó fájdalomkiáltás rázta meg a földet lá-
baink alatt.

Kegyetlen, irtó hadjáratot indítottak ellenünk az
egyenlősített, felszabadított s testvérisített nemzetiségek
százezrei, az alkotmány sánczaiban egyesített kiváltsá-
gosok és felszabadultak pedig megkezdték és folytat-
ják az örök harcokat a mindennapi létért, eszközöket nem
mindig válogatva, bizony a mai állapot sem azon ország
még, a melyben mindenki boldog.

Vallásfelekezeti és politikai életünket; társadalmi

érintkezéseinket türelmetlenség s az egymás ellen törés ádáz szenvedélye mérgezi meg, a szervezkedési alak a főkérdés, ennek esik áldozatul minden, annak keretén kívül a legtöbb ember csak elpusztítandó ellenséget lát, nincs hajlamunk és kedvünk ahhoz, hogy egyenlően megbecsüljük a jót mindenkinben, hogy sem cselekvésben, sem gondolkodásban ne érintsük a mások szabadságát, s hogy testvériesen támogassuk a mások jóakaratu kezdeményezését.

Egyénileg kell megerősödnünk első sorban, ha nagyok, független és hatalmas nemzet akarunk lenni.

Az életképtelen esemete elpusztul a legszebben berendezett kertben, az erős pedig él és virágzik kopár mezőkön is, lényeg a földolog!

Egyénileg tehetetlen, keresetképtelen gyenge emberek nem képeznek számbavételre érdemesített tényező semmiféle államszervezetben; komoly munkások előnyt, vagyont szerezni tudó emberek, összességének pedig önként jön a mindenkítől független, szabad berendezkedés lehetősége.

Jönnek nehéz idők, a midőn mindenkinek erejére szükség lenne, ilyen a mai is.

Alapvető intézkedések készülnek nagy messze időre, késő unokáknak arra volna szükség, hogy az élni tudó és akaró nemzet összeforrott erős akarata, hatalmas szava Kárpátoktól Adriáig betöltené a magyar földet, s az Istentől kérné, de szövetségesei sőt ellenségeitől követelné megélhetésének eszközeit, de nem így történik.

Megvan az alak, megvan a nyilatkozási lehetőség, megvan az alkotmányos államszervezet, de nem az az egyéni erő érvényesül, a melyik önön munkájában bizva mindenkítől független; elszorul a lelkünk, mert a mi történik, az nem egészen jól van.

Ma még egyénileg gyengék és türelmetlenek vagyunk.

Nyelv-, vallás-, politika ez a három nagy kérdés szükségli első sorban a szeretet törvényének érvényesülését; mindezekre való tekintet nélkül egymást testvériesen támogatva dolgozunk kell a tökéletesedésért, a közös boldogságért, s annak a földnek, a melyen születünk s a mely egy ezredév könnyével, vérével képezi megörzendő szent örökségünket, a felvirágzásáért.

Poharamat emelem márczius 15-én a szeretet törvényének érintkezésünkben, közös munkálkodásunkban megvalósulásáért, örök életéért.

Legyen ez a kaszinó nemzetiségre, felekezetre s politikai pártállásra tekintet nélkül olyan emberek találkozási helye, kik az egymással érintkezésben örömet találnak, s értelemben, aldozat-készségben egy egész megyében mindig előljárnak, s öntudatos hasznos munkával minden ismert vállalkozást elősegítenek, sikerre juttatnak.

Legyünk egyenlők az egymás iránti jóindulatban, szabadok mások jogát tisztelő elhatározásunkban, s testvérek minden közös kezdeményezésben.

Eljen, virágozzék a mi társadalmi egyletünk az idők végtelenéig, éljen a haza! !

Ezután dr. Kovács László szólalt fel és szép, kerekded beszéde kíséretében poharát a szabadságharcnak még életben lévő hőseire ültette.

Glauf Pál szép szavakban emlékezett meg társadalmi életünk egyik lelkes vezérééről: *Bornemisza* László alispánról és poharát az ő egészségére ültette.

A zugó éljenzéssel fogadott beszéd után *Bornemisza* László szólalt fel. Aggodalommal szemléli — ugymond — azt a nyomott hangulatot, a mely a jelen életében uralkodik. Ez a nyomott hangulat arra mutat, hogy a társadalom valami veszély kitérésétől tart. Ha szülő nem is látja ezt a veszélyt a maga teljes mivoltában, mégis ez a nyomott hangulat arra készíti, hogy lelkesedésre buzdítsa különösen a haza ifjúságát, mint a jövő letéteményesét. Poharát emeli az egyetértésre és a veszedelem idején való összetartásra.

A remek beszéd elhangzása után *Farkas* Zoltán nagy hévvel és lelkesedéssel emlékezett meg közéletünk általános szeretetnek örvendő tagjáról *Baksay* Istvánról, a ki hosszú tanári működése alatt oly sok hasznos polgárt nevelt a hazának.

Alig csillapodott le a szép beszédet követő éljenzés, máris *Baksay* István emelkedett fel és mint a kaszinó legrégebbi tagja, humortól csillogó és igaz érzéstől áthatott beszédje kíséretében poharát a kaszinó felvirágzására ültette.

Ezután dr. Veres Samu, a szó nagymestere éltette szép szavakban a kaszinó távollévő elnökét *Kubinyi* Aladárt és a vighalmi bizottság új elnökét dr. *Löcherer* Tamást, mint a kinek a mai sikerült este rendezése körül is kiváló érdemei vannak.

Dr. *Baksay* Dezső, mint az ifjúság képviselője, lelkes szavakban emlékezett meg társadalmunk és különösen a kaszinó életének egyik kimagasló alakjáról: *Samarjay* Jánosról.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Samarjay* János köszönte meg szép szavakban a megemlékezést.

Glauf Pál nagy tetszéssel fogadott beszéd kíséretében éltette az ünnepi szónokot *Molnár* Józsefet. Különösen zugó éljenzés követte beszédének azt a részét, a mikor azt a kijelentést tette, hogy ha a társadalmi élet és a munka terén szerzett érdemeikről van szó, akkor a legelső közt *Molnár* Józsefről kell megemlékeznünk.

Az éljenzés lecsillapulta után újra *Molnár* József emelkedett szólásra és azon kijelentése kíséretében, hogy minden felekezeti érdeken felül emelkedve, az emberben csak az embert, az érdemben csak az érdemet látja, éltette *Glauf* Pált és sok szerencsét kívánt neki jövő nagy hivatása eléréséhez.

Ekkor a polgári olvasókör kiküldött tagjai érkeztek a kaszinóba és ezekben a képviselőben *Kozma Szabó* József egyszerű, de átértett szavakban tolmácsolta a polgári olvasókör üdvözlését.

Molnár József szintén szívesen üdvözölte a kör tagokat és egyszersmind kívánta, hogy bárcsak a kaszinó is az új helyiségének létrehozása körül olyan ügyességet fejtené ki, a társadalom pedig olyan érdeklődést mutatna, miként ezt a polgári körnél tapasztaltuk.

Még *Kolbay* Sándor ültette poharát *Horváth* József, mint szívesen látott vendégükre és ezzel a tiszteletet véget ért.

A társaság nagy része hazafias lelkesedésében még sokáig volt együtt, ünnepelve és mulatva és csak a késő éjjeli órákban oszlott szét, egy igazán hazafias ünnep emlékével.

A polgári olvasókörben.

A polgári olvasókörben mintegy 110 tag vett részt a közcsoportban, melynek során az ünnepélyt Szűcs György karmester vezetésével az újonnan alakult daloskör a „Hymnusz”-szal vezette be, majd az első fogás után Rábely Miklós elnök méltatta a nap jelentőségét és éltette a magyar hazát; — ezt követte a daloskör által precisen előadott „Talpra magyar”, mire Varga Lajos alelnök lelkes szavakban méltatta Kossuth Lajos emlékeztét. — „Szozat” elnevelése után felemelkedett Böhm János főgimn. tanár és a szabadságharc eseményeit igen szépen eszterelte. Általános érdeklődést keltett beszédének az a része, mikor a szabadságharc városunkra vonatkozó mozzanatairól következőleg beszélt Beck Vilma nyomán:

„Mely fájdalom vesz rajtam erőt — ezt írja Beck Vilma — a hányszor e névről — Rimaszombatról — megemlékezem, könybe lábadnak szemeim, midőn e szavakat leirom. Véres lángbetűkkel legyen e város neve beírva századunk történetébe. Magyarország az én hazám, a mely nevelt, a vérszomjas zsoldosoknak és uralkodni vágyó fejedelmeknek lett a martaléka. Rimaszombat falai között adták el Magyarországot, ott kötötték meg a bűnös szövetséget, mely annyi könyve, annyi nemes vérbe került, ott kötötték meg azon gyalázatos egyezséget, melyet később *Világosnál* pecsételték meg. — Némelyek előtt még most sem világos, hogy hol árultak el tulajdonképpen bennünket. Hej, ha a rimaszombati megyeház terén áll az azon urasági épületnek, (a jelenlegi *Mari-kovszky*-féle ház), melyben Görgei lakott, vén kövei beszélne tudnának, csoda dolgokat mondanának el azon éjjeli 4 óra hosszáig tartó megbeszélésről, melyben Magyarország vesztéről tárgyaltak! Görgei lakásával szemben volt a vármegyeház, melyben én laktam. Görgei egyedül lakott. Julius 20-ika és 21-ike közötti éjjel 11 óra körül ágyuszó ébresztett fel hirtelen. Az ablakhoz léptem; Görgei lakása előtt tömérdek ember állott. Kérdezősködtem ezen rendkívüli jelenetnek okáról és arról értesültem, hogy két orosz kapitány érkezett meg mint alkudozó. Görgei fogadta őket; senki más nem volt jelen e tárgyalásnál. Egyes örömmilyánítások és a pezsgős poharak esörrenése volt az egyedüli, mely ezen titkos tárgyalásból hallható volt. Négy óra felé elhagyták őt; az egyik egy huszárkapitányi töltenyűtőskát, a másik egy dzsidáskapitány egy magyar háromszínű szolgálati övet kapott ajándékba; Mednyánszky magyar százados kísérte ki őket táborunkból. Görgei semmiféle felvilágosítást nem akart arról adni, hogy mit akart ama két muszka vagy hogy milyen ajánlatokat tettek neki. A mi törzstisztjeink sem tudtak arról semmit, a mit Görgei az oroszokkal tárgyalt; ez titok volt. Másnap engem küldtek hozzá, hogy őt kikémleljem. Midőn megjelentem előtte, tréfásan mondtam neki, hogy jól tudja, miszerint az asszonyok öröksége a kíváncsiság, ez tiz engem is ide, mert hallani szeretném, hogy mit hoztak az orosz közvetítők.”

Ekkor érkeztek a kaszinó képviselőiben Dr. Kovács László polgármester, *Farkas* Zoltán földbirtokos és *Dr. Zehery* István. A polgármester szép szavakban tolmácsolta a kaszinó üdvözlését, majd a lelkes éljenzések csillapulta után *Farkas* Zoltán szólalt fel, poharát az egyetértésre és a polgárságra ültette. — *Szabó* József mérszoros és csinos köszöntő kíséretében emelt poharát a kaszinóegyesületre és annak képviselőire. — *Goldstein* József végül egy alkalmi költeményt szavalt el, mely viharos tapsokra ragadta az ünneplő közönséget. A daloskörnek több szépen és mély érzéssel előadott dala után az ünnepély éjtel után fél 2 órakor véget ért. Méltó feltűnést keltett az, hogy az olvasókör dalosköre alig egy heti összetanulás után ily szép eredményt volt képes felmutatni; biztat bennünket az a remény, hogy kitartás és szorgalom által a régi rimaszombati híres dalárda fog belőle kifejlődni.

Általában az egész estélyen jó hangulat uralkodott s a polgárság otthonosan érezte magát a körben ezuttal is, mint minden más alkalommal. A Böhm János érdekes és tanulságos beszéde az egész estén méltó tárgya volt a megbeszélésnek, mert a tartalmas beszéd több új dolgot foglalt magában.

Tamásfalván.

Már nyomban ebéd után élénk mozdárdörgés jelezte, hogy *Tamásfalva* hazafias lakossága méltó módon készül megünnepelni az 55 év előtt kivított szabadság nagy emléknapját. Az ünnepély rendezője ezuttal is a „Petőfi-egyesület” volt. Délután 4 órakor az egyesület tagjai saját helyiségükből az egyesületi zászlók alatt a fuvózenekar kísérete mellett körmenetre indultak. Bejárnak a község utcáit, ép akkor érkeztek a „Gond-üző” udvarába, a midőn a főgimnáziumi lélekemelő ünnepségről a rimaszombati közönség egy jelentékeny része is épen kiérkezett, hogy megjelenésével emelje a tamásfalvi ünnep jelentőségét és a derék rendezők iránt elismerésének adjon kifejezést. Maga a szűkebb ünnepély fél 5 órakor kezdődött a Hymnussal, melyet a dalkör sikerülten elénekelt. Ezután *Farkas* Zoltán földbirtokos emelkedett fel és messze hallatszóló, érczes hangon, lelkesült előadással a következő fordulatot, szép és sikerült alkalmi beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt:

„Az idő örök óráján ismét egy év pergett le, midőn mi újból összegyűltünk — a tamásfalvi Petőfi-kör kezdeményezésére — rang és pártkülömbőség nélkül, hogy márczius 15-ét megünnepeljük.

Legméltóbban tesszük ezt akkor, ha béke és egyetértés uralkodik közöttünk, mert maga a híres márcziusi 12 pont is e szavakkal kezdődik: „Legyen béke és egyetértés”. Az akkori vezető férfiak is belátták tehát azt, hogy áldásos és hazánkra hasznos munkát csak akkor lehet végezni, ha az egymás közötti versengést kiktűzőbőljük és mindnyájan egy szent cél, a haza felvirágoztatására törekszünk.

Örömmel látom, hogy mily szép számban gyűltek ismét össze e nagy nap megünnepelésére és a kik itt összegyűlve vannak, azok mindenkinek keblét egy közös eszme a hazaszeretet szent lángja dagasztja.

Ebből is kitűnik, hogy a hazafias érzelmek nem hogy lankadóban volna, hanem mindig jobban és jobban hódít.

Erre azt mondhatná valaki, hogy az nagyon természetes és nem is lehet másként, mert csakis a gyenge és silány az, mely az idők romboló hatásának kitéve van, a mi nagy és nemes, annak fénye csak nő és bevilágítja az idők köreit. És mégis, hogy hangsúlyozom ezt, az onnan van, hogy még a legközelebbi multban is felütötték magukat — hazánkban — a nemzetköziség rémei; ugyanis az ápróféta által félre vezetett nép megtagadta hazáját, fajtát és lelkesedése kifejezésére nem az „Itt élnek halnod kell”-t, hanem a marseillest énekelte.

Ezen áramlattal szemben össze kell fogunk mindannyiunknak, kiknek keblében magyar szív dobog és az egyenlőség, testvériség szent elvét szem előtt tartva, vállelve kell küzdenünk édes magyar hazánk felvirágoztatásán.

Áldatlan munkát teljesítenek tehát, kik e nehéz időkben a nemzet egyes produktív elemeit és osztályait egymás ellen izgatják és nyíltan kimondom azt, hogy ezek a haza ellenségei; ezek, mintha céltudatosan cselekednének, ismerve a régi közmondást, hogy: óvd meg ellenségeidet, úgy győzedelmeskedel felettük.

Ezen tétel igazságára, sajnos, nagyon sok szomorú példával szolgál hazánk történelme. Mindig nagy Isten átka volt a magyar nemzetnek, hogy soha sem tudott egyetérteni. Mindig civakodott, mindig pártoskodott.

Ennek a pártoskodásnak az átka tette földönfutóvá IV. Béla királyunkat és kietlen pusztává hazánkat a tatárjáráskor, a mohácsi csata után ez döntötte a hosszú rabságba a hazát Mohácsnál. Sőt ha jól keressük, egyik nagy okát „Világos”-nak szintén a pártoskodásban találjuk, mert se politikásaink, se hadvezéreink nem értettek egyet, féltékenykedtek egymásra.

Méltán ünnepeljük tehát a 48-iki időket, mert ekkor elnémult minden visszavonás és különösen egy dologban, a jobbágyok felszabadításában, továbbá az egyforma teherviselés kimondásában — ugyszólván általános volt az egyetértés.

Az új állam alapjait nem tisztán 48-ban vetették meg, hanem már az előbbi rendi országgyűlések, különösen a 30-as években voltak uttorói ezen eszméknek, főképpen pedig a 42—43-iki országgyűlések között egymással a reform és konservatív párt, hogy mégis éppen márczius 15-ét ünnepeljük, ennek oka az, hogy ekkor lön az ige testté: szabadság, egyenlőség, testvériség.

Ekkor pattant ki az a szikra onnan felülről az égi naphból, abból a naphból, a mely csak jótékonyt áraszt az egész emberiségre — a béke napjából, mert hiszen, mint mondtam, a híres márcziusi 12 pont is ezzel kezdődik, mit kíván a nemzet: Legyen béke, szabadság és egyenlőség.

Fájdalom, nem lett béke, nem lett egyetértés... s ezután egy időre elveszett a szabadság is!

Később azonban virradni kezdett, hazánk égboltozatáról eltűntek a komor fellegek, a nemzet kiegyezett uralkodójával s az 1848-iki törvényeket alapul véve, megépítette az új magyar államot.

A mai magyar államban még nagyon sok a kiépíteni való, mégis már nagyon sok megvalósult ezen eszmékből, a többiek között sehol a sajtószabadság nincs úgy kifejlődve mint nálunk.

Felölös miniszteriumunk is a 48-iki pontok egyike, országgyűléseink évente Pesten vannak. A legutóbb felállított esküdtészeki intézmény is az igazi demokratizmus kifejezője, mert együtt mond ítéletet főbenjáró bűnökben a kerges tenyerű földműves és iparos társadalmunk legnagyobbjaival.

Tagadom, hogy ezen korszak, mint némelyek szeretik magarázni, jogfosztás korszaka lett volna, hanem a jogkiterjesztése; mert hisz a nemesség nem vesztett jogokat, hanem kiterjesztette és megosztotta azt, 4 millió helyett 16 millió szabad polgára lett szép magyar hazánkban.

Belátták azt, hogy a hazafiság virága igazán csak szabad földön diszlik.

1848. márczius 15-ike tehát hazánk történelmében egy világító fátyla, melynek fényéből világozóság sugárzik a késő utókorra és egy sarokpont hazánk történetében, hova vissza kell hogy térjen erőt és hazafiságot meríteni időről-időre a nemzet.

Visszaütötte tehát mindazokat, kik azt állítják, hogy azon nap csak egy párt vagy egy osztályé, szent ünnepe ez mindazoknak, kik édes magyar hazánk földét véreikkel és verejtékkel öntözték.

Ezen nap tehát nem egy párt tulajdona, nem is egyedül a magyar ajkuaké, hanem mindnyájunké, kiknek keblében magyar szív dobog.

Fényesen igazolja ezen tény Tamásfalva lakossága, kiknek keblét mindig a hazafiság szent lángja emelte, ők ugyanis a multban nem voltak tisztán magyar ajkuak, ma pedig már mindnyájan tökéletesen és szívesen beszélnek kedves magyar nyelvünkön, és hogy ebben magukat minél jobban művelhessék, megalakították pár év előtt a tamásfalvi „Petőfi kört”. Kívánom, hogy ezen egylet — nagyon hosszú időközön — egy mint eddig is tette — gondos kezekkel istápolja a hamisítatlan magyar hazafiság virágát, tagjait lelküket művelve mentül hasznosabb polgárai legyenek édes magyar hazánkban s hogy sikeresen munkálkodhassanak egy boldog és erős Magyarország felépítésén, melyben magyar szív dobog, magyar eszme lobog és egyetértés honol úgy a Kárpátok felhő lepte bérézein, mint az alföld aranykalász-szal ékes rónán.

A nagy és lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *Karhút* Andor elszalvta a „Talpra magyart”. Azután *Joó* Miklós VIII. oszt. tanuló erős hangon, lendületes hangsúlyozással felolvasta pályanyertes elmékedését 1848. márczius 15-ének jelentőségéről. Végül *Andrik* Pál a „Petőfi egyesület” buzgó elnöke mondott hálás és szívből jövő köszönetet a közönségnek és a szereplőknek. A szép záró szavak után az évről-évre szaporodó óriási közönség lelkes hangulatban oszlott szét a fuvó zenekar Kossuth-indulójának zengő hangjai mellett.

Likéron.

A likéri gyár közönsége — élén a tisztai kaszinóval — lelkesen ünnepelte meg márczius 15-ét. — Dél-éltől 1/2, 11 órakor iskolaünnepély folyt le, melyen az iskolás fiúk szép karénekei, szavalatai, majd *Szabó* Dániel

tanító szép beszéde keltettek nagy hatást. — Délután 5 órakor az élelmezési tizlet nagytermében ünnepelt a község. A gyári dalárda *Scherffel* főtanító vezetése alatt a „Hymnus” s több hazafias dal szépen betanult előadásával keltett ünnepi hangulatot. *Micske* Gusztáv hazafias szövege lelkes tapsokra ragadta a hallgatóságot, majd *Scherffel* főtanító ismertette a szabadságharc főbb mozzanatait. *Patz* Aladár vegyész és *Terna* Gyula kobógyakornok szép szavatai nagy hatást keltettek. Végül a „Szózat” éneklése, melyet a közönség a dalárdával együtt énekelt, zárta be a szép ünnepélyt, melyen az összes hivatalnokok s a munkások közül számosan jelentek meg s a természet zsüfolásig töltötték meg. — Este a kaszinó dísztermében 40 terítékű bankett zárta be az ünnepségek sorozatát, melyen a kaszinó igazgatója rövid beszédben méltatta a nagy nap emlékét.

Kokován.

Az olvasó- és társalgókör szabadságharcunk első napjának márczius 15-ének évfordulóját nagy lelkesedéssel ünnepelt meg lapunkban már közölt sorrend szerint. A kör elnöke *Banczik* Sámuel üdvözölve a szép számban összegyűlt ünnepelő közönséget a diszgyűlést megnyitotta. A „Hymnus” éneklése után elnök tartotta meg alkalmi beszédét. Lelekesen előadott, nemcsak az ajkon viselő folyton hangoztatott, de szívben érző s tetekben kimutatott hazaszeretetről tartott remek beszéd általános tetszésben részesült. Utána *Füzi* Rezső adta elő nagy hatással *Petőfi* nevéhez, az orgánomot alaposan kipróbáló, de a szavaló érezes hangjának megfelelő „Nemzeti dalát.” Majd ifj. *Banczik* Soma tanárjelölt lépett a felolvasó asztalhoz, s „Kossuth pályája” című tartalmasan s velősen írja le a szabadságharc lefolyását. Szép felolvasást alkalmi költeményekkel fűszerezte s ez is hozzájárult elért sikeréhez. Ez után *Farkas* Imre „A vén cigány” című melodramáját adták elő *Spiro* Janka urhölgy és *Lipták* Endre. A szavaló helyes, megnyerő előadását *Spiro* Janka urhölgy oly precízitással kísérte, hogy e rendkívüli figyelmet igénylő, valóban magyar zamatú általa remekül előadott zene a legkényesebb kritikust is kielégíthetett. E szám után oly éljenzés, taps keletkezett, hogy csak úgy hangzott a terem a „Kossuth-nóta” éneklése után *Balázs* Sámuel „Márczius 15-ikéről” értekezett általános figyelem s tetszés mellett. Utána *Havas* Ignác *Csengey* Gusztávnak „A fogoly lengyel” című költeményét adta elő. E költemény után felhangzó tapsot szavaló méltán kiérdemelte. A valóban kedves ünnepély a „Szózat” éneklésével s elnök a közönségnek megjelenéseért, s a közreműködőknek fáradozásukért nyilvánított köszönő szavaival ért véget. Este 9 órakor ünnepi lakoma volt 50 terítéssel.

Jolsván.

A szabadságharc ünnepét Jolsva hazafias lakossága is méltó módon ülte meg. — Márczius 14-én, d. e. 10 órakor az evang. elemi iskola tartotta ünnepélyét, a melyen a tanulók alkalmi hazafias dalokat énekelve szavaltak s *Poltz* József tanító alkalmi felolvasást tartott. — A gyermekek ünnepét a szülők s érdeklődők szép száma emelte!

Márczius 15-én, d. e. 10 órakor az evang. templomban volt alkalmi hazafias Istenszolgálat, a midőn *Baltazár* János lelkész hatásos beszédet intézett a hallgatósághoz, a melynek soraiban hiába kerestük az értelmiséghez tartozó ünneplőket a hazafiúi kötelesség rovására.

Délelőtt 11-kor az ipartanoda ifjúságával ülte meg a tantestület e nagy nap évfordulóját, énekelve a „Hymnus”-t és a „Szózat”-ot, ecsetelve a nap történelmi jelentőségét.

Délután 4 órakor a „Korona” nagytermében a „Polgári Olvasókör” rendezett ünnepélyt, a melyen hölgyek és férfiak nagy számban emelték annak fényét. — A távollevő *Basilidesz* G. elnök helyett *Baltazár* J. al-elnök nyitotta azt meg, mely után a „Hymnus”-t énekelve *Scholtz* Lajos „A ledől szobor” című költeményt szavalta. *Vécsey* János kitűnő emlékbeszédet mondott, *Poltz* József *Prém* Józsefnek „A szabadságról” című költeményét szavalta s a „Szózat” rekesztette azt be.

Este a vendéglő termében bankett volt; a midőn a dísz szónok *Baltazár* János kiválóan szép szónoklata gyújtotta meg a hazaszeretet lángját! — *Kossuth* Lajos serlegre 50 koronát gyűjtött a lelkes kis csapat! Mert többen is lehettek volna. E serlegből iszik — majd — nemzeti ünnepeinken az ünnepi szónok. — Sikertől felszólalást mondott még *Jurin* Samu, *Scholtz* Lajos, *Müller* Miksa felszólalása a katonai javaslatokkal szemben elfogalandó álláspontra vonatkozott! S általános helyesléssel találkozott, hogy ez ügyben a város és a választó kerület polgárságának tenni kell s azt bezárt szájjal, összetett kézzel nem nézheti s hogy a t. országgy. képviselő is oly irányban megkeresendő.

A testvériség ez ünnepén a siket-némákra is közel 8 koronával áldozott az ünneplők kedélyes társasága.

Színház.

Levél a Szerkesztőhöz.

Rimaszombat, 1903. márczius 18.

Kedves barátom!

Sietek eleget tenni a színházi kritika megírásának elvállalása által magamra vett kötelezettségemnek, nehogy a lustaság vádját, — a melylyel a multkor téged illetlek, — most az én fejemre kanyarítsad. Különbösen is ebben az esztendőben, a melynek pedig még jól az elején vagyunk, ez az utolsó színházi kritikánk, mert színészeink a tegnapi előadással befejezték működésüket, arra pedig nem igen van kilátás, hogy még ez esztendőben színészek jöjjenek városunkba.

Ezen az utolsó héten bizony már nagyon meglátaszott, hogy a közönségünk kezd kimerülni, és a legtöbb előadás üres vagy félig telt ház előtt folyt le. Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen színészeink már másfél hónap óta működnek városunkban, színházlátogató közönségünk pedig oly csekély, hogy még az is csodálni való dolog, hogy az érdeklődés ennyi ideig ébren volt.

Szerdán márczius 11-én „Fokról-fokra” című énekes életkép került színre. *Fehér* Erzszi és *Halasiné* a

darab két nő főszerepében egyformán kitűnően játszottak. *Halasi*, *Kiss* és a többiek is kisebb szerepeikben jól alakítottak.

Csütörtökön: *Halasi* Béla jutalomjátékául *Strausz* kedves zenéjű darabját a „Böregér”-t adták csekély érdeklődés mellett. *Osudáljuk*, hogy a közönség épen a legtehetségesebb színész jutalomjátékánál ily nagyfokú negligenciát tanusított. *Halasi* Bélát nem kedvetlenül tette el ez a nemtörődömség és nagy művészettel és ambícióval játszott végig szerepét. A női szerepekben *Dombi* Ilon és *Serfőzi* Etel brilliroztak. Még *Kiss* János és *Stoll* Béla — ez utóbbi kacagató mókáival — járultak az est szellemi sikeréhez.

Pénteken a színpadokon előre hirdett „Czigánybáró” helyett általános primadonna betegség vagy szélsőly miatt a „Doktor ur” került színre másodsorú új szereposztás és csaknem üres ház előtt. *Halasy*, mint az előadáson, ugy most is kitűnően játszott, ugyszintén *Stoll* Béla is. *Török* Kornélia és *Nagy* Aranka a női szerepekben igen jók voltak.

Szombaton márczius idusának előestéjén díszelőadást rendeztek, de a közönség nem nagyon mutatta ki hazafias lelkesedését és a díszelőadást félig telt ház előtt játszották le. Először *Oláh* Gyula jól szervezett zenekara ünnepi nyitányt adott elő. Azután *Fehér* Erzszi olvasta fel dr. *Szeless* Ödön következő szép prologusát:

Márczius idusán.

Mi zeng, mi cseng az ajkakon?
Mit ünnepelnek e napon?
És mit jelent a riadó,
Az éljenzés, a harsogó?

Kárpátoktól a tengerig
Villámként mi fut, cikázik?
Miért rajong oly annyira,
Az ország minden hü fia?

Ünnep vagyon ma, nagy ünnep!
Nemre ébred egy nemzet
S ez ünnep kalendáruma
A honfiszivnek pitvara...

Sok századéven volt e hon,
Lekötte zord rablánczokon.
Vérét szivta az idegen,
Rabolta, lopta ridegen.

Irtotta nyelvét, szellemét
Lábbal tiporta törvényét,
Kerekbe törte hőseit,
Bitóra vitte nagyjait.

Küzdött e hon, ki-ki tudja,
A harcztot, hogy miért vívta.
Ki volt az a sötét ellen?
Az a gyászos svaz-gelb szellem!

Kisértett mohácsi vésztől,
Nem riadott az semmitől.
Álnokság, hitszegés, vadság,
Undok nyomdokat mutatják!

De elvérzett ezért e hon?
Nem! Nem volt az a hatalom!
Mely e nemzetet megölte,
Örökös rabságra vigye!

* * *

A honnak bérceit és völgyeit,
Termő rónáit és szép síkjait
A szabadság szelloje járja át,
Szellőből várja viharját.

Ebred a hon! Fiai kiáltják:
Eljen az egyenlőség, szabadság!
Testvériség éltesse fiait,
Talpra magyar, talpra az idő int!

S megmozdul a nép mint hatalmas ár,
Egy korhadt mult akármiként is áll,
Egy zudulásra romba dül és pusztul
S a korhadat épület a porba hull!

Örömtüzek gyulnak Kárpátokon,
Örömben uszik, mámorban e hon.
A gondolat rozsdás bilincsei
Lehulnak, ünneplik népek ezrei!

Jobbágy, zsellér is szabaddá lesznek,
Törvényt hoznak a népképviseletnek.
Közös a teher, közös a jog,
E nemzet alkotmánya élni fog!

Törtek reá, törnek is ellene,
Kossuth hív! Magyarjaim fegyverre!
És glóriában tündököl, ragyog,
A magyar fegyver bizton győzni fog!

A csata elmúlt, szent jogunk győzött,
Béke van ma, de várunk jobb időt.
Magyarok Istene! add meg nekünk!
Legyen egészen szabad nemzetünk!

A lelkes éljenzéssel fogadott prolog után az „Ocskay brigadéros” első felvonása került színre, meglehetősen gyenge előadásban. Majd a „Talpra magyart” szavalta el *Dénes* Marcell és végül a „Hymnus” énekelte el az összes személyzet.

Vasárnap a nagy nemzeti ünnepre való tekintetből nem volt előadás.

Hétfőn *Kiss* János jutalomjátékául a „Czigány” került színre igen jó előadásban. A jutalmazott, ugyszintén *Dombi* Ilona, *Fehér* Erzszi, *Kiss* Pista, *Halasy* Béla, *Stoll* Béla igen jól játszottak.

Keddén bucsuelőadásul és *Nagy* Imre jutalomjátékául „Hoffmann meséi” című szép zenéjű operette volt hirdetve, de újból műsorváltozás történt és a „Czigánybáró”-t adták. *Dombi* Ilona és *Nagy* Imre brilliroztatták ez este művészetüket. Általában jó előadás volt, nem lehetett észrevenni, hogy a darabot csak úgy szükségből rántották elő.

Ezzel befejezték a színészek működésüket, Isten hozzádot mondanak e városnak és azt hiszem, hogy a miként e város színpártoló közönsége kellemesen fog visszaemlékezni erre a színi évadra, ugy a színészek sem igen panaszkodhatnak a közönség részvétlensége miatt. Szervusz, ölel barátod. *Dr. Számiel.*

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetés megújítását, mint a hátralékos előfizetést ki egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Megyebizottsági közgyűlés. A vármegyei „Hivatalos Lap” folyó hó 12-én a következő hirdetményt hozza: „Hirdetmény. Törvény és szabályrendelet értelmében tartandó rendes tavaszi vármegyei bizottsági közgyűlés határidejűl főispán ur ő méltóságával egyetértőleg, a f. évi márczius hó 30-ik és 31-ik napjának d. e. 10 órája Rimaszombat városban a vármegye székházának nagytermébe tüzetett ki. Midőn erről a közönséget ezennel értesitem és a vármegyei bizottság tagjait személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérem, egyidejűleg köztudomásra hozom, hogy ez alkalommal a köztanácskozás és elintézés kiválóbb tárgyait: *Polgár* Károly nyugdíjba lépése folytán megüresedett árvaszéki ülnöki tiszti állásnak, esetleg ezen választás által megüresedő vármegyei aljegyzői vagy árvaszéki jegyzői állásnak választás utján törvénytörvényeszerű betöltése. — Az 1902-ik évi vármegyei házi pénztári számadásnak és a vármegyei székház építése felülvizsgálásának eredményéről szóló belügyminiszteri rendeletnek és ennek alapján az egész székházi építkezéssel elkészített okmánytörvényes számadásnak tárgyalása és megvizsgálása, továbbá a vármegyei kezelés alatt állott összes pénztárak és alapok állami kezelésbe történt átadásának eredményét előtűntető jegyzőkönyvnek és végjelentésnek tárgyalása, valamint egyéb a törvény 46-ik szakasza értelmében, a tárgyso-rozatban szabályszerűen kihirdetendő közérdeknél vármegyei ügyek fogják képezni. — Kelt Rimaszombat, 1903. évi márczius hó 5-én. *Bornemisza*, alispán. — A közgyűlésnek legérdekesebb tárgya lesz mindenesetre az árvaszéki ülnöki állásnak választás utján való betöltése. A mint értesülünk, ezen állásra eddig ketten pályáztak, *Hamaliár* Lajos tb. árvaszéki ülnök és *Lengyel* Iván vármegyei aljegyző.

Öltárszentelés a törvényszéki fogházban. Szép ünnepély folyt le folyó hó 15-én a helybeli törvényszéki fogház templomában. A hely maga, — a hol a földi igazságszolgáltatás által sújtott bűnösök lelki üdvéért szokatlan könyörögni, — még lélekemelőbb tette az ünnepélyt. A fogházi templom új oltárát szentelte fel ugyanis e napon *Széman* Endre prépostplebános, meghatározott szertartás kíséretében. A szép ünnepélyen jelen volt a törvényszék birói és ügyészi kara *Kubinyi* Aladár törvényszéki elnök vezetésével.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 18-án népes közgyűlést tartott, melyen *Bornemisza* László alispán elnökölt és a tisztviselőknél kivül jelen voltak: *Abonyi* Pál, *Baksay* István, *Baksay* József, *Széplaky* Lajos, *Barányi* Gusztáv, *Barna* Imre, dr. *Baksay* Dezső, dr. *Cziner* Miksa, id. *Csapó* János, ifj. *Csapó* János, *Dapsy* József, *Engel* Adolf, *Ethey* Frigyes, *Farkas* Zoltán, id. *Gasko* János, id. *Glau* Pál, *Geduly* Géza, dr. *Ráróssy* Gyula, dr. *Fodor* Béla, dr. *Kármán* Aladár, *Koreny* Pál, ifj. *László* János, id. *Lévay* István, ifj. *Lengyel* Pál, dr. *Löcherer* Tamás, *Molnár* József, id. *Rábely* Miklós, *Czinke* István, *Reinitz* Zsigmond, *Rónay* Gyula, *Samarjay* János, *Soós* Ferenc ács, *Soós* Ferencz timár, *Soós* Gyula, id. *Süte* István, *Szabó* József pénzt., *Szabó* József adószedő, *Bodor* István, *Varga* István, *Varga* Lajos, *Zachar* Gusztáv, dr. *Zehery* István, *Schweitzer* Dávid. — A közgyűlés tárgyat képezte a megüresedett aljegyzői és közgyámi állás betöltése. Az aljegyzői állásra ifj. *Batta* György helyettes aljegyző és *Kapó* János p. ú. irodatiszt pályázott. A közgyűlés egyhangulag megválasztotta ifj. *Batta* Györgyöt. A közgyámi állásra pályáztak és jelöltettek: *Cseh* István városi gazda, *Konyha* Béla földbirtokos, *Török* Pál közigazgatói irnok és *Rozina* György városi adóhivatali számtiszt. A szavazás elrendeltetvén, beadott 52 szavazat s ebből 34 szavazatot kapott *Cseh* István, kit ekként nagy többséggel választottak közgyámmá. Az elnököl alispán: *Bornemisza* László, a választás eredményének kihirdetése után meleg szavakkal üdvözölte az új tisztviselőket, nekik sohasem csökkenő munkakedvet és kitartást kívánt. Mindkét tisztviselő köszönetet mondott a bizalomért s letette nyomban a hivatali esküt. Végül dr. *Kovács* László polgármester elismerő szavak kíséretében mondott köszönetet a közgyűlés nevében *Bornemisza* László alispánnak, a közgyűlés tapintatos és bölcs vezetéseért s ezzel a közgyűlés véget ért.

Értesítés. Felkérteünk a következő sorok közvételére: Az iskolaszékeket, gondnokságokat, községi előjáróságokat és tantestületeket ez uton értesitem, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium f. évi 17919. sz. rendeletével, részemre három havi szabadság-időt engedélyezett, mely időre a gömör-kishontvármegyei tankerület ideiglenes vezetését *Druisner* György kir. segédtanfelügyelő urra bízta. Tisztelettel kérem a tanügyi és egyéb hatóságokat, valamint a tanító-testületeket, hogy nevezett helyettesemet mindazon jóindulatu támogatásban részesíteni sziveskedjenek, amellyel nyolcz évi itt működésem ideje alatt én magam oly sokszor és hála-lásan tapasztaltam. — Rimaszombat, 1903. évi márczius hó 15-én. *Józsa* Antal, kir. tanfelügyelő.

Gyászbesz. *Kovács* Ferencz helybeli polgártársunkat közel egymásutánban most már a második nagy csapás érte; egy héttel ezelőtt elhunyt kisleánya után, folyó hó 15-én 5 éves kis *Gyula* nevű kedves fiacskája nagy szenvedések után a szülei önfeláldozó ápolásnak daczára kiszenvedett. Temetése 17-én délután ment végbe, a bánatos szülők mély fájdalomában elszótó nagyközönség őszinte részvéte mellett.

Köszönetnyilvánítás. A helybeli főgimnázium tekintetes igazgatójának, valamint a mélyen tisztelt tanári karnak, s nemkülömben a gimnázium nagyreményű ifjúságának ez uton mondunk leghálásabb köszönetet a szives és gyöngéd figyelemért, mellyel márczius 15-én mélyeséges bánatunkat enyhíteni szivesek voltak. Isten áldását kérjük a főgimnázium vezető tanáira és tanulóira. Mély tisztelettel *Soós* Ferencz és családja,

Áthelyezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium Padányi Andor kir. segédtanfelügyelőt — aki itteni állását még el sem foglalta — Szepesvármegyébe, az ő helyébe pedig Gömörmegyébe Druisner György szepesmegyei kir. segédtanfelügyelőt helyezte át, akit egyuttal az itteni tankerület ideiglenes vezetésével is megbízott. A kölesönös áthelyezésnek — mint értesülünk — az az indító oka, hogy Padányi Andor, mint állami gimnáziumi tanár még eddig nem szerzhette meg azokat az adminisztrációs gyakorlati ismereteket, a melyek az egészsége helyreállítása miatt f. évi április hó 1-től három óra szabadságot Józsa Antal kir. tanfelügyelő helyének ideiglenes betöltésére szükségesek; míg ellenben Druisner György, ki huzamosabb idő óta van már tanfelügyelői szolgálatban, könnyű szerrel fog megfelelni azon feladatoknak, melyek a tankerület önálló vezetésével járnak. Az új helyettes tanügyivezetőt szívélyesen üdvözljük!

Eljegyzés. Fráter Márton, a budapesti „Szedi kávéház” tulajdonosa, folyó hó 12-én jegyezte el Bródy Jolán kisasszonyt, özv. Bródy Bertalané szép leányát.

Halálozás. Egy példás szorgalmu, fáradhatatlan munkás férfiú dőlt ki élete javakorában: Molnár Miklós, a jóhírnevű eszi-malom tulajdonosának személyében f. hó 17-én. Az egyszerű, de józan és gyakorlatias gondolkozásu molnár, mint csaknem elhagyott, szegény árva fiú, kezdte meg kenyerét keresni; majd ügyessége s kitartó munkássága folytán napról napra jobb módhoz jutott; míg a csizi malmot vette meg, melynek nemcsak hogy minden legkisebb részét csaknem sajátkezűleg ujtotta meg a kor kívánalmainak megfelelően, de a malom környékét is egy valódi kis paradicsomná változtatta. Az ötvenhét évet élt férfit özvegye szül. Bikky Zsuzsanna és nagyszámu rokonság gyászolja. Nyugodjék békében!

Névmagyarosítás. Eckstein Lajos helybeli illetőségű, jelenleg budapesti lakos gyógyszerész-gyakornok nevét belügyminiszeri engedéllyel „Erdős”-re változtatta.

Vármegyénk és Dobsina küldöttsége a kormánynál. Folyó hó 13-án délelőtt Borsod- és Gömörvármegyék, továbbá Dobsina város nevében két vármegye főispánjai és országgyűlési képviselői küldöttségileg tisztelegtek Széll Kálmán kormányelnök belügyminiszternél, Láng Lajos kereskedelemügyi, Lukács László pénzügyi és Wlassics Gyula kultuszminiszternél. A küldöttség, a melyet Hámos László főispán vezetett, azt kérte, hogy a miskolczi-putnoki műtávgyék az állami utak közé, hogy Dobsinán a vasipar állami segítségben részesüljön, a dobsinai leány-iskola állami támogatását már a legközelebbi költségvetésbe vegyék föl. Ugy a kormányelnök, mint a miniszterek szívesen látták a küldöttséget, készséggel vették át a kérelmet, megígérték az ügyek sürgős tanulmányozását és biztosították mindkét vármegyét jóindulatukról.

A rimaszombati kerületi betegsegélyzőpénztár folyó hó 15-én tartotta évi közgyűlést a város háza nagytermében id. Rábely Miklós elnöklété alatt, s a tagok élénk érdeklődése mellett. Ez volt a tizedik évi működésről való beszámoló, s az elnök szép szavakkal méltatta a lefolyt tíz év eredményes munkáját. Mult évben bevétel volt 26583 kor. 08 fillér, kiadás 25266 kor. 19 fillér, maradvány tehát 1316 kor. 89 fill. A lefolyt 10 év alatt a bevétel 183,892 kor. 07 fillér, a kiadás 166,399 kor. 30 fillér volt. A taglétszám volt mult év végén 2777 tag, 227-el több az 1901-ikénél. A lefolyt 10 év alatt 71600 tagja volt a betegsegélyzőpénztárnak. A mult évben 6887 kor. 31 fillér gyógyszer-költség és 3553 kor. 92 fillér táppénz fizettetett ki. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését, s a felmentvényt elismerése kíséretében a szokásos fentartással megadta. Az 1903. évi költségelőirányzat megállapítása után a négy igazgatósági tag választott, s a felügyelő bizottság és a választott bíróság alakított meg. — A pénztárnok és ellenőr jegyző fizetését 100—100 koronával felemelték, s ezzel a közgyűlés véget ért.

A villamos világítás legnagyobb diadala. A villamos világításra a legnagyobb dícséretet kétség-telenül a mi szeretve tisztelt, csillogó humoru Baksa István bátyánk mondta: „Uramócsém — olyan szép ez a villamos világítás, hogy ennek a kedvéért most már azért is tovább fogok élni!” Tartsa is meg az Uristen őt még számos éveken keresztül, hogy gyönyörködhessek a villamos világításban, mi meg gyönyörködhesünk az ő aranyos humorában.

Köszönetnyilvánítás Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak és ismerősöknek, kik felejthetetlen emlékü kis leányunk és kis fiunk elhunytá alkalmából részvét-nyilatkozatuk és temetésen való részvételükkel, nagy fájdalomkat enyhíteni szívesek voltak, ez uton is leghálásabb köszönetünket nyilvánítjuk. — Rimaszombat, 1903. márczius hó 18. Kovács Ferenc és neje.

Megjelent „A rimaszombati Katolikus Olvasó-egylet Évkönyve 1893—1902 évekre. Az olvasó-egylet 10 éves fennállásának megünneplése alkalmából kiadja: Kapor János egyleti jegyző Losonczon, nyomtatott Losonczai Sándor könyvnyomdájában, 1903.” Az évkönyv ismerteti az olvasókör 10 éves multját és sikeres működését. Ez ellen nem is volna kifogása senkinek, de már az mégis különös, hogy — bár városunkban három nyomda is van, — a szomszédosba kell menni az évkönyv előállításá végett.

Vendéglő átadás. A „Három Róza” szállodat és vendéglőt az eddigi bérlőtől Gömöri Miksától április hó 1-én átveszi Frank Menyhért miskolczi lakos.

Új csendőrsők. A m. kir. csendőrsők decentralizálása folytán vármegyénkben Felső Balog és Osgyán székhellyel új csendőrsők állítottak fel s ekkép a balog- és szuhavölgyi községek lakosainak régi kívánsága teljesedik.

Csendélet Mellétén. Baczúk János és Baczúk József mellétei parasztagdák, bárha testvérek voltak, már régóta ellenséges viszonyban éltek egymással. Különösen Baczúk József ragadott meg minden alkalmat, hogy testvére elleni ellenséges érzelmeinek kifejezést ad-

jon. Nemrégiben ugy agyba-főbe verte, hogy szegény János majdnem holtan maradt a küzdelem színhelyén. Ebben az ügyben e napokban lesz a törvényszéki tárgyalás. De Baczúk József nem elégedett meg ezzel, hanem a mult pénteken elment a testvére házához és mivel őt otthon nem találta, helyette agyonverte a tinóját. Ugyane napon Baczúk József még három öngyilkossági kísérletet kísérelt meg, de a kötelet, a melyre magát fel akarta akasztani, mindannyiszor szerencsésen levágták. Ebből az látszik, hogy szegény Baczúk Józsefnek nem is annyira a vádlottak padján, mint inkább a boldok házában van helye.

Építkezés Itt a tavasz. Megindult a munka. Az egy. prot. főgimnázium új telkén máris eleven, pezsgő élet folyik. Derék vállalkozóink — Kalla Géza és Varga Lajos — egyetlen napot sem akarnak elszalasztani, hogy a magukra vállalt kötelezettségek, — melyeknek hű teljesítésében nőttek fel — sikerrel és a kellő időben megfeleljenek. Mire az ősz eljő, hogy a most eserdülő fűszálakat, a fakadó rügyek virágait elsorvassa, tagyos lehelletével elperzselje, az épületnek tető alá kell jutnia. Ezért a szépen megindult elevenség a Fereny-utczában homokot és követ szállító szekerek zörgése, ácsok, mészoló kőművesek sűrgése, építések gondos mérésikélese. A munka megkezdődött. A 7 méteres mélységű kút fényesen állja a vizpróbat. 2 napja reggeltől estig szakadatlan osztja a kristály-tiszta, kitünő ivóvizet az óriási méz oltásához.

Köszönetnyilvánítás. Rimaszombat város és vidéke nagyérdemű közönségének azon szíves és nagyra-becsült pártfogásért, a melylyel a vezetésem alatt álló társulatot, itteni működésünk alatt kitüntetni szíves volt, ez uton mondok halás köszönetet. — Rimaszombat, 1903. márczius 18. Kiss Pista, színigazgató.

Égésügyei kimutatás. Gömörvármegyében február hónapban előfordult fertőző betegségek: *vörheny:* Pohorella 4 (megh. 2), Polonka 20 (megh. 2), Sumjác 1, Kövi 7, Ajnácskő 47 (megh. 1), Almágy 4 (megh. 1), Dusa 1, Felső Hangony 2, Klenőcz 2, Tiszolcz 9 (megh. 2), Tóthegymeg 2, Harkács 38 (megh. 2), Imola 3, Kövecses 1, Lévárt 22 (megh. 5), Málé 1, Putnok 1, Sánkafa 37 (megh. 2), Rozsnyó 2; *kanyaró:* Pádár 15 (megh. 2), Várgede 5, Kokova 63 (megh. 2), Priboj 2, Rimaszaluzsány 3, Lukovistye 15, Kovácsvágás 2, K. H.-Váralja 3, Lueska 1 (megh. 1), Ragály 43, Sajógömör 38 (megh. 1), Sztárnya 7, Tornallya 21; *hökhurut:* Balogfalva 4, Péterfalva 73, Lévárt 1; *roncsoló toroklob:* Lőkősháza 1, Putnok 2; *hasi hagymáz:* Putnok 1.

Magán-hirdetések.

Kiadó üzlethelyiségek és lakások.

Deák Fereny-utca 17. sz. a. a „Szarvas” koresma épületben **f. évi május, esetleg június 1-től ujonnan átalakított üzlethelyiségek és lakások** kiadók.

Ertekezhetni lehet a tulajdonos: **Grosinger Miksa** kereskedővel Rimaszombatban. 1—*

Kiadó lakó házak.

Losoncz-utca néhai **Huszt Andrásné-féle** két ház, (mindegyikbe 4 szoba, konyha, kamra), hozzá való melléképülettel s nagyob kerttel, udvarral **1903. május hó 1-től** bérebe adó.

Bővebb felvilágosítást ad **Kern Adolf** Rimaszombat 3—3

Kiadó lakások.

* Tamásfalán, a volt **Molnár Lajos-féle házban május 1-ére** két lakás, az egyik hat szoba, a másik két szoba és hozzátartozó mindenféle mellékhelyiségekkel bérebe kiadó. 1—*

Ertekezhetni lehet Rimaszombatban bármikor **Szabó József** mészáros tulajdonossal.

Hirdetmény.

Nagyrőcze r. tan. városában a m. kir. **állami elemi iskola átalakítása** a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által jóváhagyott terv és költségvetés szerint 20200 kor. 40 fillér erejéig elhatároltatván, arra pályázat nyitattik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy ezen munkalat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat **folyó évi április hó 15-ik** napjának délelőtti 10 órájáig az alulirt polgármesteri hivatalnál annyival is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlathoz a költségvetésben felvett összeg 5%-ja mint bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkalatra vonatkozó tervek, feltételek és részletes költségvetés a városi irodában a hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Ezen munkalatok folyó évi május hó 1-ső napján, esetleg előbb is megkezdendők és folyó év augusztus hó végéig okvetlen befejezendők lesznek.

Az ajánlatokban az árleengedés, vagy árfelemelési százalékok számokkal és betűkkel világosan kiirandók.

Nagyrőczén, 1903. évi márczius hó 6-án.

Stefancsik Károly,
polgármester.

2—2

Szálloda ○ ○ ○ ○ ○ és vendéglő eladás.

Rimaszombatban **Tompa-utca 18. szám** alatt, igen kitünő forgalmu helyen fekvő ujonnan épült, ugynevezett **Tóth Árpád-féle vendéglő épület és üzlet** betegség miatt szabad kézből eladó — Az épület áll 8 szoba, konyha, kamra, külön bor- és külön zöldséges pinczéből és egy különálló házból, melyben 1 szoba és 1 konyha van és az ezekhez tartozó gazdasági és melléképületekből, valamint egy nagy zöldséges kertből. Egyuttal eladatik a vendéglői felszerelés és mult évi termésű kitünő borkészlet is.

Ertekezhetni ugyanott a tulajdonos.

5—*

Tóth Árpád vendéglőssel.

1 doboz elefánt-csont levélpapír

(50 darab levélpapír, 50 darab boriték)

 1 korona.

1 doboz elefánt-csont levélpapír

(100 darab levélpapír, 100 darab boriték)

1 korona 70 fillér.

Kapható:

RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat, Deák F.-u.